
MANEVRELE MILITARE REGALE DIN TOAMNA ANULUI 1894 ÎN JUDEȚUL VASLUI

Mircea TĂNASE*

Cuvinte cheie: *manevre, ipoteză, poziție, atac de flanc, retragere.*

Keywords: *manoeuvres, hypothesis, position, flank attack, withdrawal.*

Abstract

The royal military manoeuvres provided an ideal opportunity to test the large units and units combat capability as well as to gain experience to be capitalised on in potential future military confrontations. Moreover, they substantially contributed to the consolidation of the ties between the sovereign, the army and the population in the areas where the manoeuvres were conducted. The royal manoeuvres in the autumn of 1894 represented a special event for Vaslui County.

În practica militară, intrată, am putea spune, într-o frumoasă tradiție a Armatei României, manevrele militare regale constituiau nu numai un bun prilej de verificare a capacității de luptă a marilor unități și unități și de acumulare de experiență pentru eventuale viitoare confruntări armate, ci și un bun prilej de a consolida legăturile dintre oștire și suveran și, desigur, între suveran și populația din zonele de desfășurare a acestor manevre. Desfășurate, de regulă, primăvara și toamna, marile manevre ale armatei române constituia un eveniment deosebit pentru toate părțile angrenate: Casa Regală, Armata și Națiunea.

Relatățile în presă despre aceste ample desfășurări de forțe și mijloace ne pot oferi o imagine a interesului pe care îl suscitau la nivel național și ne-am propus, în acest material, să ilustrăm un asemenea episod, derulat în toamna anului 1894 în județul Vaslui. Relatarea sa este consemnată în revista *România Militară*, publicație editată de Statul Major General al Armatei României și, credem, poate constitui pentru vasluieni un motiv de reală mândrie dacă avem în vedere aprecierile pe care suveranul României, regele Carol I, le-a făcut la adresa locuitorilor acestui ținut. Desigur, studiul ar putea fi continuat prin identificarea relatărilor din presa civilă locală a vremii, și lansăm această invitație pasionaților cercetători ai istoriei vasluiene, cu speranța că vom putea contribui, astfel, împreună, la adăugarea unei noi pagini de istorie locală, atât de valoroasă în edificiul general al istoriei naționale.

---

* Colonel,(doctor în științe militare) Statul Major General.

CRONICA INTERIOARĂ

M.S. Regele la marile manevre ale corpurilor 3 și 4 de armată. - După cum era hotărât, manevrele corpurilor 3 și 4 de armată au avut loc în regiunea cuprinsă între Bârlad și Vaslui, urmând operațiunile între ideile speciale fiecărei zi, după cum se vede mai la vale.

M. S. Regele, însoțit de A. S. Principele ereditar de Saxa-Meiningen, de A. S. R. Principele Alfred de Coburg și de D. general Poenaru, ministru de război, a asistat la aceste manevre. A. S. R. Principele Ferdinand, comandant al batalionului 1 de vânători, a însoțit batalionul său tot timpul.

Manevrele s-au terminat la 27 Septembrie cu revista și defilarea celor două corpuri de armată și diviziei de cavalerie. Au fost în front peste 35.000 oameni (53 batalioane, 32 escadroane și 26 baterii).

Trupele erau așezate pe două linii, infanteria în linia I-a, artileria și cavaleria în linia 2-a. Defilarea s-a executat pentru infanterie în coloană de batalion pe front de companie, cavaleria pe front de escadroane și artilerie pe front de baterii.

Regimentele diviziei de cavalerie au defilat în trap, iar după aceasta cele 32 escadroane în linie au executat o șarje, oprindu-se la 100 de pași în fața M. Sale.

M. S. Regele după defilare întruni în cerc toți ofițerii generali și superiori și făcu critica manevrei.

M. S. binevoii a arăta înalta sa mulțumire d-lui Ministru de Război, d-lui șef al marelui Stat-Major și d-lor comandanți de corpuri de armată pentru silințele ce au pus spre reușita acestor manevre.

M.S. a spus că a ales regiunea dintre Vaslui-Bârlad tocmai din cauză că terenul e accidentat, pentru că atât infanteria, cât și artileria și cavaleria trebuie să treacă pe ori unde.

M. S. a făcut următoarele observațiuni:

1) Avant-gardele nu susțineau lupta timpul necesar, acțiunea se desfășoară prea repede. Trupele dinapoi nu erau înștiințate imediat pentru a se lua dispozițiunile trebuitoare.

2) Frontul pe care se desfășoară trupele prea întins și se aduc iute rezervele în linie.

3) Tragerea artileriei peste infanterie este recomandată, însă nu trebuie abusat și mai ales să nu se tragă când infanteria se găsește pe un teren de același nivel cu artileria. Este o chestiune de moral, infanteria se poate teme.

Tragerea artileriei nu trebuie să întrecă distanțele cunoscute căci nu mai poate produce efect.

4) Cavaleria poate lupta pe jos însă numai ca să dea timpul să sosească trupele avant-gardei, iar nu contra trupei numeroase, căci se întâmplă să fie împiedicată de a mai încăleca.

5) Rolul arbitrilor se mărginește în a observa mișcările și acțiunea trupelor. Scoaterea din luptă a unei unități se poate face numai pentru momentul când nu a lucrat bine, nu pentru tot timpul cât durează manevra din o zi.

Seara a fost un banchet oferit de M. S. ofițerilor generali și superiori.

Iată toastul pronunțat de M.S. la acest banchet:

“Cu un simțământ de mândrie am străbătut, în aceste zile de manevră, vechile câmpuri de luptă pe cari marele Domn al Moldovei a câștigat cea mai strălucită isbândă, care a hotărât de viitorul țării și a avut chiar o înrăurire asupra evenimentelor din Europa. Numele lui Ștefan-Vodă și vitejia ostașilor săi găseau atunci un puternic răsunet în toată lumea creștinească, și faptele sale rășboinice au rămas pururi ca o vrednică pildă pentru neamul românesc. El a împlântat într-ânsul virtuțile militare și după 400 de ani, urmașii vitejilor din trecut au dobândit, prin sângele lor, mărirea și neatârnairea României. Salut, dar, cu deosebită bucurie, în aceste locuri istorice, o mare parte a armatei mele, sigur fiind că ea totdeauna va fi pătrunsă de înalta sa datorie. Ridic paharul meu în onoarea corpului III și IV, care și-au atras, în timpul manevrelor, via Mea mulțumire. Sper că veți păstra, de aceste zile, pline de învățătură, o amintire tot așa de adâncă, precum este bucuria ce o resimt de a Mă găsi în mijlocul dumneavoastră.

Să trăiască armata!”

Aclamațiuni vii și călduroase salutară augusta cuvântare.

Apoi Majestatea Sa mai adăugă:

“Al doilea pahar îl ridic în onoarea județului și orașului Vaslui, cari cu dragoste și bucurie m-au întâmpinat împreună cu armata. Mulțumindu-le de călduroasa primire, urez județului și orașului prosperitate și bogăție, iar locuitorilor sănătate.”

După care D. Ministru de Răsboi rosti următoarele cuvinte:

“Sire,

Este o mare fericire pentru armată când Majestatea Voastră se află în mijlocul ei. Această fericire, Sire, o are mai în toți anii, când Majestatea Voastră dirige manevrele mari, și o instruieste pregătind-o pentru ziua când va fi chemată spre a-și face din nou datoria. Când a sosit acea zi mare, M.V. ați mers în capul armatei și ați condus-o la glorie, înscriind cea mai frumoasă pagină militară din istoria țării, pagină pe care secolii nu o vor putea șterge, precum patru secolii n-au putut șterge glorioasele pagini ale lui Ștefan cel Mare. Umbra sa a trebuit să tresară când Majestatea Voastră, cu o armată independentă și glorioasă, ați manevrat pe locurile acelea pe cari el a luptat pentru neatârnairea și mărirea țării, astfel cum Majestatea Voastră a luptat, câștigând-o și implantând-o pentru veci.

Armata recunoscătoare Majestății Voastre, plină de devotament, privește trecutul său cu mândrie și așteaptă viitorul cu încredere, strigând din tot sufletul:

Să trăiți Sire!

Să trăiască M. S. Regina!

Să trăiască AA. LL. RR. Principele Ferdinand și Principesa Maria!

Să trăiască Principele Carol!

Să trăiască iluștrii noștri oaspeți, A. S. Principele de Meiningen și A. S. R. Principele de Coburg!”

Ipotezele pentru fiecare zi de manevră – Pentru a se putea da seama mai bine de operațiunile trupelor în manevre, dăm ideile speciale fiecărei zile:

23 septembrie. Ambele corpuri de Nord și Sud execută în această zi un marș prin valea Bârladului, căutând fiecare întâlnirea adversarului. Ele sunt amândouă în ofensivă și marșul se execută ca în prezența inamicului pregătindu-se la o ciocnire.

Divisia de cavalerie independentă retrăgându-se de la Vaslui spre Bârlad acoperă neconținut corpul de Sud.

Capetele coloanelor Corpului de Nord sunt oprite în seara de 23 la Docolina și la gura Văii Seaca, iar acelea a corpului de Sud la Sârbi și Văleni – departe unele de altele la 10 kilometri. Înaintarea va fi reluată a doua zi în supoziția că se urmează marșul zilei de 23 septembrie.

24 septembrie. Coloanele Corpului de Nord și ale Corpului de Sud urmând calea lor în valea Bârladului avant-gardele lor se întâlnesc la jumătatea distanței ce le desparte. Prima lovire are loc între avant-garda Corpului de Nord și divisia de cavalerie independentă la podul Doamnei. Aceasta făcând loc avant-gardei Corpului de Sud se abate prin valea Chițcani spre a amenința flancul drept al inamicului. Corpul de Sud se menține în vale și încearcă printr-o mișcare pe dealul Chițcani a amenința retragerea aripei stângi a Corpului de Nord care se retrage spre a încerca lupta la punctul văii Bârladului-Crasna unde valea formează defileu.

25 septembrie. Corpul de Nord și-a retras cea mai mare parte din forțele sale pe malul stâng al văii Bârladului la joncțiunea acestei văi cu valea Crasna, ocupând pe malul drept pădurea ce formează obstacolul în vale; avant-garda sa fiind încă la gara Crasna cu intențiune de a ataca Corpul de Sud, când acesta va încerca trecerea sa înainte. Corpul de Sud înaintează și spre a putea străbate execută o mișcare cu aripa sa stângă înainte ocupând dealul Malcoci din care poate bate linia de retragere a adversarului, pe când cu o parte forțe s-ar menține în vale, iar Divisia de Cavalerie, executând un marș înconjurător prin Vutcani și Târzii, sosesc, prin valea Lohanului, în valea Crasnei, amenințând prin valea Negrei retragerea Corpului de Nord.

Corpul de Nord se retrage luând diferite pozițiuni pe dealul Bârladului și dealul Secui.

26. septembrie. Înaintarea Corpului de Sud prin obstacolele văii Bârladului n-au putut împiedica retragerea Corpului de Nord. Acesta s-a stabilit acum într-o pozițiune curat defensivă de la Gura-Munteni până pe dealurile după malul drept. (Punctul trigonometru 181, 4).

Pozițiunea ce ocupă îl apropie de liniile sale de retragere care sunt Vaslui-Roman. Corpul de Sud menține valea cu divisia de cavalerie independentă și atacă poziția prin dealurile de pe malul drept al Bârladului prin Deleni și Lipovăț.

Aripa sa stângă pronunță un atac de flanc pe aripa dreaptă a poziției și extrema sa stângă trecând prin Corbu în valea pârâului Chițoc amenință spatele poziției. Lupta se desfășoară pe dealul Timofteiul, care fiind foarte favorabil apărării chiar în caz de reușită a atacului, retragerea Corpului de Nord se face prin valea Bârladului și prin pădurile de la Rediul și Paiul.⁵²⁵

⁵²⁵ România Militară, octombrie 1894, p.309

Anexe:

